

ท 3563

หน้า 24

“ไข่น้ำ” อาหารของคน-ของปลา

จีร์ ศรชัย

กองสนเทศวทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

“ไข่น้ำ” ในภาคอีสานเรียกว่า “ผำ” หรือ “ไข่น้ำ” บางท้องถิ่นเรียก “ไข่น้ำ” เป็นพืชน้ำชนิดหนึ่งจัดอยู่ในจำพวกพืชมีดอก สีเขียว ลักษณะทรงกลมคล้ายไข่เกาะรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ จนดูเหมือนพรมสีเขียวลอยอยู่บนผิวน้ำ ไม่มีลำต้นและราก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-2 มิลลิเมตร สามารถเจริญเติบโตได้ในน้ำนิ่ง

อาจารย์นิสาช ฤกษ์แก้ว จากสถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรสกลนคร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หัวหน้าคณะวิจัยเรื่อง การเพาะเลี้ยง ไข่น้ำ (ผำ) โดยใช้ปุ๋ยคอกเป็นแหล่งอาหาร บอกว่า ไข่น้ำเป็นพืชที่เรารับประทานกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ และไม่มีพิษภัย แต่มีคุณค่าทางอาหารสูง โดยเฉพาะโปรตีนเฉลี่ย 23.06% เส้นใย 12.23% และยังมีกรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกายครบถ้วนอีกด้วย

“ไข่น้ำ” มีการเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ในน้ำสะอาด เนื่องจากสืบพันธุ์แบบไม่ต้องอาศัยเพศ แต่ใช้วิธีการแตกหน่อทุก 4 วัน จึงเหมาะสมแก่การเพาะเลี้ยงเพื่อศึกษาเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง ด้วยการใส่ปุ๋ยคอกซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น สำหรับไข่น้ำ ยังสามารถใช้

เป็นอาหารเสริมและส่วนผสมในอาหารปลา เพื่อลดต้นทุนให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ อีกทั้งยังเป็นการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกทางหนึ่ง

จากการศึกษา

ระดับหรือประมาณของ

ปุ๋ยคอก

ที่เหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตของไข่น้ำ

ในบ่อซีเมนต์กลมขนาด

0.80 ตารางเมตร ระดับ

น้ำลึก 30-40 เซนติเมตร

จำนวน 5 บ่อ คือ บ่อที่

1 ไม่ใส่ปุ๋ยคอก บ่อที่ 2

ใส่ปุ๋ยคอก 0.5 กิโลกรัม /

ตารางเมตร บ่อที่ 3 ใส่

ปุ๋ยคอก 1 กิโลกรัม /

ตารางเมตร บ่อที่ 4 ใส่ปุ๋ยคอก 2 กิโลกรัม / ตาราง

เมตร และบ่อที่ 5 ใส่ปุ๋ยคอก 3 กิโลกรัม / ตาราง

เมตร ตามลำดับ จากนั้นละลายปุ๋ยคอกกับน้ำจน

กระทั่งไม่มีตะกอนแขวนลอย จึงนำไข่น้ำที่ได้จาก

บ่ออื่นๆ แต่บ่อที่ใส่ปุ๋ยคอก 2 กิโลกรัม ไข่น้ำจะทำการแตกหน่อดีกว่าบ่ออื่น ๆ ซึ่งหากมีการเจริญเติบโตแล้วจะให้ผลผลิตประมาณ 2 เท่าของปริมาณ ไข่น้ำที่เริ่มต้นเลี้ยงในระยะ 10-12 วัน ดังนั้น ไข่น้ำจะเจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีอาหารสมบูรณ์มาก คล้ายกับไข่น้ำที่พบตามธรรมชาติ เนื่องจากบริเวณที่ ไข่น้ำอาศัยอยู่มีอากาศเย็น ร่มรื่น น้ำใสและมีแหล่งอาหารที่เกิดจากเศษใบไม้กิ่งไม้ทับถมกันอยู่ใต้น้ำ แต่เมื่อฝนตกน้ำขุ่นปริมาณอาหารน้อย ไข่น้ำจะตายลง หรืออาจจะพื้กตัวโดยเกาะตามหญ้าข้างบ่อ แต่เมื่อสภาพอำนวยจะเริ่มเจริญเติบโตต่อไป อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันไข่น้ำ ไม่ใช่เป็นเพียงอาหารพื้นบ้านในบางท้องถิ่นเท่านั้น ยังมีกรจำหน่ายไปตามท้องตลาด หากมีการปลูกมากเชื่อว่าจะสามารถเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง.

ธรรมชาติลงเลี้ยงในอัตรา 1 กิโลกรัม / ตารางเมตร (0.8 กิโลกรัม/บ่อ) แล้วเก็บข้อมูลสูงซึ่งทุก 2 วัน ผลการทดลอง พบว่าบ่อที่ใส่ปุ๋ยคอก 2 และ 3 กิโลกรัมให้ผลผลิตสูงใกล้เคียงกัน และสูงกว่า